

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สหวิทยาเขตชลบุรี 1

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

FACTORS AFFECTING ORGANIZATIONAL HEALTH OF BASIC

EDUCATION SCHOOLS IN CHONBURI CAMPUS 1

UNDER THE OFFICE OF CHONBURI

SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 18

ยิ่งยศ เปรมฤดีปรีชาชาญ^{1*} และ ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ²

Yingyot Premruedeeprachacharn^{1*} and Siriwat Jiradetprapai²

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ 422 ถ.มรุพงษ์ ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา 24000^{1,2}
Ratchanakarin Rajabhat University, 422 Marupong Road, Namuang Sub-district, Muang District,
Chachoengsao Province 24000^{1,2}

*Corresponding author E-mail: yyp5897@hotmail.co.th

(Received: Oct 2, 2018; Revised: Dec 15, 2019; Accepted: Dec 21, 2019)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อองค์การกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 284 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกนและสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธีแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ โครงสร้างองค์การ สิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ ระบบสังคม แรงจูงใจและภาวะผู้นำ 2) ระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยโดยรวม

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การมุ่งเน้นวิชาการ ความผูกพัน การสนับสนุนทรัพยากร การติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอและความเข้มแข็งขององค์กร 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมากที่สุด ($r_{xy} = .801$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ โครงสร้างองค์การระบบสังคม สิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การและภาวะผู้นำ ซึ่งสามารถรวมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 66.40

สมการถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนดิบ $\hat{Y} = 1.251 + .227X_2 + .238X_4 + .130X_5 + .115X_1$
และสมการถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน $\hat{Z} = .310X_2 + .301X_4 + .177X_5 + .165X_1$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, สุขภาพองค์การ, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

The purposes of this research were to study 1) the level of factors affecting organizational health in the basic education schools; 2) the level of organizational health in the basic education schools; 3) the relationship between factors affecting organizational health and organizational health in the basic education schools; and 4) factors affecting organizational health in the basic education schools. The Krejcie and Morgan table and the simple random sampling method were used to select the sample group consisting of 284 teachers of the basic education schools in Chonburi campus 1 under the Office of Chonburi Secondary Educational Service Area 18. The research instrument was a 5 point Likert scale questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, mean, standard deviation, Pearson Product Moment Correlation Coefficient, and Stepwise Multiple Regression Analysis. The results were as follows: 1) The level of factors affecting organizational health in the basic education schools, as a whole, was at a high level, ranked by mean scores from high to low as: organizational structure, external environment, social system, motivation, and leadership. 2) The level of organizational health in the basic education schools, as a whole, was at a high level, ranked by mean scores from high to low as: on academic focus, loyalty, resource support, adequate communication, and organization strength. 3) The factors affecting the organizational health were positively related to organizational health of the schools at the highest level ($r_{xy} = .801$) with statistical significance of .01. 4) The factors affecting organizational health in the basic education schools were organizational structure, social system, external environment, and leadership that were collectively able to predict at 66.40%.

It could be written in the multiple regression equation of raw scores as:

$$\hat{Y} = 1.251 + .227X_2 + .238X_4 + .130X_5 + .115X_1$$

It could be written in the multiple regression equation of standard scores as:

$$\hat{Z} = .310X_2 + .301X_4 + .177X_5 + .165X_1$$

KEYWORDS: Affecting Factors, Organizational Health, Basic Education Schools

บทนำ

ความก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ บนโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในโลกนี้ รวมถึงประเทศไทยด้วย การศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลกจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้ คุณภาพของนักเรียนจะดีหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับศักยภาพของสถานศึกษานั้น ๆ องค์การที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการทำงาน นั้นขึ้นอยู่กับสุขภาพขององค์การเป็นสำคัญ เพราะองค์การที่มีสุขภาพสมบูรณ์จะมีผลผลิตที่ดี ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม สมาชิกในองค์การมีความสุข มีความพึงพอใจในการทำงาน มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน มีความรักและผูกพันต่อองค์การและมีการประสานความร่วมมือในการปฏิบัติการกิจขององค์การให้บรรลุเป้าหมาย (Daft, 1986) ประสิทธิภาพขององค์การเกิดจาก

การบริหารงานที่ดี และพิจารณาจากความสามารถในการจัดองค์การการใช้ทรัพยากรที่หามาได้อย่างคุ้มค่า และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ (Steers, 1997) การศึกษาไทยในมุมมองของบุคลากรทางการศึกษา พบว่าจุดด้อยของการศึกษาไทย คือ ด้านคุณภาพของบุคลากรในการพัฒนาความรู้และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การนำนโยบายทางการศึกษามาปฏิบัติยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่แท้จริง ส่วนตัวผู้เรียนเองก็มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ตลอดจนขาดความสนใจในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (สุขุม เฉลยทรัพย์, 2560)

สุพานี สุภรณ์วานิช (2552) กล่าวว่า องค์การจะบรรลุผลตามที่มุ่งหวังไว้ได้หรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับกรอบแบบโครงสร้างที่เหมาะสม ซึ่งโครงสร้างจะเป็นกรอบจำกัดในการดำเนินงาน หรือจะเป็นปัจจัยที่จะสนับสนุนการทำงานของบุคลากรทั้งหลายในองค์การ สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน รวมทั้งสนับสนุนกลยุทธ์ต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมภายนอกเกี่ยวข้องกับรวบรวมข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ สอดคล้องกับแนวคิดของ ธร สุนทรายุทธ

(2551) กล่าวว่า สุขภาพองค์การเป็นเกณฑ์หนึ่งที่จะบ่งชี้วัดประสิทธิภาพขององค์การ เป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์การ องค์การที่มีสุขภาพดีแสดงว่าการบริหารงานประสบความสำเร็จ องค์การสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ มีการทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น สมาชิกในองค์การมีความสุข มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และมีกิจกรรมร่วมกัน ระบบงานย่อยในองค์การประสานสัมพันธ์กันดี และองค์การมีผลผลิตในระดับสูง สอดคล้องกับแนวคิดของ เกษร พุ่มเพ็ช (2552) กล่าวว่า สุขภาพองค์การเป็นสภาวะการปฏิบัติงานขององค์การตามภารกิจและความรับผิดชอบร่วมกันของบุคลากรในองค์การ ทำให้องค์การสามารถคงอยู่ได้ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม สามารถปรับปรุง พัฒนา และมีความเจริญก้าวหน้าอย่างได้ต่อเนื่อง

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขต ชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีเขตพื้นที่บริการอำเภอเมือง อำเภอบ้านโป่ง อำเภอหนองใหญ่ ประกอบด้วยสถานศึกษา 12 แห่ง ซึ่งมีสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งมีผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) อยู่ในระดับที่สูงกว่าระดับประเทศ แต่ผลคะแนนเฉลี่ยทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ยังไม่ถึงระดับร้อยละ 50 และเมื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในรายวิชาเดียวกัน พบว่าเกือบทุกรายวิชามีคะแนนเฉลี่ยลดลงในทุกปีการศึกษา ยกเว้นในรายวิชา

ภาษาไทยที่ผลคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่าร้อยละ 50 และในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18, 2560) เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ดี แต่เหตุใดคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานยังไม่ถึงร้อยละ 50 และคะแนนเฉลี่ยลดลง และในบางโรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ซึ่งให้เห็นว่าการศึกษาระดับสูงขึ้นไปนักเรียนไม่ได้ดีขึ้น ซึ่งแสดงว่าคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต่ำและไม่ได้มาตรฐาน มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูง และมีปัญหาการจัดการบริหาร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18, 2559) จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขต ชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย การพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 18 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์มิติสุขภาพองค์การจากนักวิชาการที่ได้เสนอแนวคิดไว้มาทำการศึกษา โดยใช้แนวคิดของ

ฮอยและซาโบ (Hoy & Sabo, 1997) จำนวน 2 มิติ คือ 1) ความเข้มแข็งขององค์การ 2) ความผูกพัน และแนวคิดของฮอย, ทาร์เตอร์ และคอตท์แคมป์ (Hoy, Tarter & Kottkamp, 1991) จำนวน 3 มิติ คือ 1) การสนับสนุนทรัพยากร 2) มุ่งเน้นวิชาการ และ 3) การติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ ผู้วิจัยต้องการทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาเขต 18 โดยกำหนดปัจจัย ที่มีผลต่อสุขภาพองค์การใช้แนวคิดของเดวิส แกรี่ (Davis, 1989) 2 ปัจจัย คือ 1) ผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำ 2) ส่งเสริมสวัสดิการและความมั่นคง ใช้แนวคิดของสตีลส์ (Steers, 1997) 2 ปัจจัย คือ 1) ลักษณะสภาพแวดล้อม 2) โครงสร้างองค์การ และใช้แนวคิดของเจมส์ และ โจนส์ (James & Jones, 1974) 1 ปัจจัย คือ ระบบค่านิยมขององค์การ ดังภาพที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขต ชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

2. เพื่อศึกษาระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อองค์การกับสุขภาพองค์การ

ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในระดับมากที่สุด

2. ปัจจัยอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2560 มีจำนวน 12 แห่ง รวม 1,088 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 284 คน ซึ่งได้มา

โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง แต่ละสถานศึกษา โดยวิธีเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามจำนวนครูของสถานศึกษา จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจำนวน 43 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 44 ข้อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยการผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ซึ่งถือว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปทดลองใช้กับครูผู้สอนที่มีความคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านสุขภาพองค์การเท่ากับ .97 และคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความเหมาะสมได้ จำนวน 43 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพ

องค์การเท่ากับ .97 และคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความเหมาะสมได้ จำนวน 44 ข้อ และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตจัดส่งและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยให้นำแบบสอบถามไปชี้แจงวัตถุประสงค์และอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามโดยละเอียด พร้อมทั้งแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง

3. ได้รับแบบสอบถามคืน 284 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ความถูกต้อง และความครบถ้วนของคำตอบ

4. รวบรวมข้อมูล ตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ผลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ระดับสุขภาพองค์การของ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

5. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Method)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 69.01 อายุ 26-35 ปี ร้อยละ 43.31 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 63.03 ประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี ร้อยละ 41.55

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.12) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์การมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.18) รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ ($\bar{X}$ = 4.14) ด้านระบบสังคม ($\bar{X}$ = 4.13) ด้านแรงจูงใจ ($\bar{X}$ = 4.08) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X}$ = 4.06) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพองค์การของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวม และรายด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพองค์การ	N = 284		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านภาวะผู้นำ	4.06	0.66	มาก
2. ด้านโครงสร้างองค์การ	4.18	0.64	มาก
3. ด้านแรงจูงใจ	4.08	0.66	มาก
4. ด้านระบบสังคม	4.13	0.59	มาก
5. ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ	4.14	0.63	มาก
เฉลี่ยรวม	4.12	0.55	มาก

3. สภาพองค์การของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.36) รองลง

มา ได้แก่ ด้านความผูกพัน ($\bar{X}$ = 4.23) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ($\bar{X}$ = 4.17) ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ ($\bar{X}$ = 4.10) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความเข้มแข็งขององค์การ ($\bar{X}$ = 4.07) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพองค์การของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน

สภาพองค์การของสถานศึกษา	N = 284		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความเข้มแข็งขององค์การ	4.07	0.51	มาก
2. ด้านการสนับสนุนทรัพยากร	4.17	0.61	มาก
3. ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ	4.36	0.53	มาก
4. ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ	4.10	0.59	มาก
5. ด้านความผูกพัน	4.23	0.59	มาก
เฉลี่ยรวม	4.19	0.46	มาก

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพองค์การกับสภาพองค์การของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากที่สุด

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) เท่ากับ .801 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X
X_1	1.000					
X_2	.715**	1.000				
X_3	.792**	.743**	1.000			
X_4	.570**	.653**	.649**	1.000		
X_5	.591**	.551**	.617**	.673**	1.000	
Y	.663**	.723**	.677**	.717**	.648**	.801**

** $p \leq .01$

5. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Method) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .815 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .664 โดยมีอำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 66.40

และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .271 ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ, ปัจจัยด้านระบบสังคมและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Method) ของตัวแปรที่ใช้พยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ตัวแปรที่ใช้พยากรณ์	สุขภาพองค์การของสถานศึกษา				
	b	Std.E.	β	t	Sig
(Constant)	1.251	.127		9.869	.000
ด้านโครงสร้างองค์การ (X_2)	.227	.040	.310	5.659**	.000
ด้านระบบสังคม (X_4)	.238	.042	.301	5.711**	.000
ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ (X_5)	.130	.037	.177	3.551**	.000
ด้านภาวะผู้นำ (X_1)	.115	.037	.165	3.127*	.016

ค่าคงที่ (a) = 1.251

$R = .815$, $R^2 = .664$, $adjust R^2 = .660$, Std.E. = .271, $F = 138.074^{**}$, $p = .000$

* $p \leq .05$, ** $p \leq .01$

เมื่อนำค่าสถิติมาสร้างสมการพยากรณ์ได้สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การ ดังนี้

สมการถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.251 + .227X_2 + .238X_4 + .130X_5 + .115X_1$$

สมการถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .310X_2 + .301X_4 + .177X_5 + .165X_1$$

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ ด้านระบบสังคม ด้านแรงจูงใจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านภาวะผู้นำตามลำดับ

2. ระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านความผูกพัน ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความเข้มแข็งขององค์การ ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อองค์การกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากที่สุด โดย

มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .815

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โครงสร้างองค์การ (X_2) ด้านระบบสังคม (X_4) ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ (X_5) และด้านภาวะผู้นำ (X_1) ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีอำนาจพยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร้อยละ 66.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านแรงจูงใจไม่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีข้อที่ควรนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านมีผลต่อสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านโครงสร้างองค์การ รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การและปัจจัยด้านระบบสังคม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษากำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรทุกตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน มีการกำหนดให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมภายนอกพร้อมที่จะให้การส่งเสริม สนับสนุน

การดำเนินงานของสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องกับแนวคิดของ เจมส์ และ โจนส์ (James & Jones, 1974) ได้แบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อองค์การ ได้แก่ บริบทขององค์การ โครงสร้างองค์การ กระบวนการดำเนินงานและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทำนองเดียวกับแนวคิดของ ฮิลลี (Hedly, 1994) กล่าวถึงจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยเน้นใน 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ ด้านทีมงานและด้านโครงสร้าง เช่นเดียวกับแนวคิดของ วิเชียร วิทย์อุดม (2554) ได้กล่าวถึงปัจจัยการเปลี่ยนแปลงในองค์การ การปรับตัวของบุคลากร ความขัดแย้งในองค์การ มีผลกระทบต่อพฤติกรรมขององค์การ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถัญญา สารีโพธิ์ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การและด้านระบบสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกับ สรวุฒิ บุริสา (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การมีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การและด้านสภาพแวดล้อมขององค์การมีค่าเฉลี่ยระดับสูง

2. สุขภาพองค์การของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยสุขภาพองค์การด้านการมุ่งเน้นวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความผูกพันและด้านการสนับสนุนทรัพยากร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ศึกษาต่อ มีการฝึกอบรมและส่งเสริมให้ทำผลงานวิชาการเพื่อความก้าวหน้า ในหน้าที่การงาน ครูผู้สอนมีอิสระและความมั่นคง ในการดำเนินงาน ทำให้ครูผู้สอนมีความภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิกของสถานศึกษา ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลาง และจัดทำโครงสร้างรายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอยและเฟลด์แมน (Hoy & Feldman, 1987) ได้กล่าวว่าสุขภาพองค์การเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งของความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์การ องค์การใดมีสุขภาพดีก็จะทำให้การบริหารองค์การนั้นมีประสิทธิผลตรงกันข้ามหากองค์การใดมีสุขภาพไม่ดีก็จะทำให้การบริหารองค์การนั้นไม่มีประสิทธิผลทำนองเดียวกับแนวคิดของ โอเวนส์ (Owens, 2007) ได้ระบุเกณฑ์บ่งชี้้องค์การที่มีสุขภาพดีไว้ว่าจะประกอบด้วย การมุ่งเน้นเป้าหมาย การติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ การใช้อำนาจที่เป็นธรรม การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความเป็นอิสระ ขวัญและความกลมเกลียว เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เจริญ ครรหา (2552) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูทางด้านสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง โดยด้านการเน้นวิชาการและด้านการสนับสนุนทรัพยากรมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง เช่นเดียวกับ ปรีดา โชติธรรมวาทิน (2554) ได้ศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กรัฐนครราชสีมาพบว่า สุขภาพองค์การทุกมิติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งด้านการมุ่งเน้นวิชาการมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านแรงจูงใจ ด้านระบบสังคมและด้านสภาพแวดล้อมภายนอก มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดโครงสร้างองค์การเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการบังคับบัญชาในการบริหารงาน เพื่อช่วยให้การบังคับบัญชาและควบคุมการทำงานในองค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจึงมีการจัดทำแผนภูมิโครงสร้างและมีการกำหนดสายงานการบังคับบัญชา โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของ สเตียร์ส (Steers, 1997) ได้กล่าวไว้ว่า โครงสร้างองค์การเป็นตัวแปรสำคัญซึ่งมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพขององค์การ ทำนองเดียวกับแนวคิดของ ฟลิปโป (Flippo, 1980) ได้กล่าวว่า โครงสร้างองค์การ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่เป็นทางการ

ซึ่งถูกจัดขึ้นไว้เพื่อช่วยให้การบังคับบัญชาและควบคุมการทำงานในองค์การ เพื่อจะให้เกิดการประสานงานและสอดคล้องกับเป้าหมายองค์การ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรัญญา สารีโพธิ์ (2553) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ด้านระบบสังคม ด้านโครงสร้างองค์การ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้งานวิจัยของ คณพงศ์ ดาเลิศ (2555) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ และด้านการอยู่ร่วมกันของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การ 5 ปัจจัยเป็นตัวพยากรณ์ ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมากที่สุด คือ โครงสร้างองค์การ ระบบสังคม สิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การและภาวะผู้นำ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .80

สามารถร่วมกันพยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้ร้อยละ 66.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยปัจจัยด้านแรงจูงใจกับปัจจัยด้านภาวะผู้นำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันในระดับค่อนข้างสูง (Multicollinearity) ทำให้ปัจจัยด้านแรงจูงใจถูก ตัดออกไป ทั้งนี้ อาจเนื่องจากสถานศึกษามีการจัดทำโครงสร้างองค์การอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้บุคลากรทราบบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเองและบุคลากรส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบเป็นอย่างดี สภาพสังคมชุมชนให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ ฮิลลี (Healy, 1994) ได้กล่าวถึงจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยเน้นใน 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ ด้านที่ทีมงานมีความเป็นอิสระและด้านโครงสร้างการบริหารแบบแบนราบ ทำนองเดียวกับแนวคิดของ เดวิส แกรี่ (Davis, 1989) ได้ให้ความสำคัญในองค์ประกอบที่จะทำให้เกิดความมีประสิทธิภาพในโรงเรียนโดยดูได้จากตัวแปรที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำทางการเรียนการสอน บุคลากรได้รับการสนับสนุนโดยตรง ส่งเสริมสวัสดิการและความมั่นคงและมีสำนึกความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สราวุฒิ ปุริสา (2553) ศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์การ

และด้านสภาพแวดล้อมขององค์การ เป็นปัจจัยที่ส่งผลสุขภาพองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การได้ร้อยละ 57.40 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .579 นอกจากนี้งานวิจัยของ อรัญญา สารีโพธิ์ (2553) ได้ศึกษาพบว่าปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ และด้านระบบสังคม ส่งผลต่อสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียนได้ร้อยละ 56.90 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .754

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารควรมีลักษณะผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดี จูงใจ กระตุ้นให้ครูผู้สอนและอุทิศตนให้มากกว่านี้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงควรแสดงออกถึงลักษณะความเชื่อมั่นในการเป็นผู้นำ อุทิศตนและทำงานอย่างจริงจัง เอาใจใส่และให้คำแนะนำในการพัฒนาครูให้มากขึ้น ให้ครู

ผู้สอนได้รับทราบ

2. สุขภาพองค์การของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านความเข้มแข็งของ
องค์การมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก
สถานศึกษามีการแทรกแซงจากชุมชน บุคลากร
มีอิสระในการดำเนินงานยังไม่มากพอ ดังนั้น
ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจึงควรให้มีการ
แทรกแซงจากชุมชนให้น้อยที่สุด ใ้บุคลากร
มีอิสระและมีความมั่นคงในการดำเนินงาน

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การ
มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของ
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก
ที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้การ
ส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัย
ด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านระบบสังคม
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม
ภายนอกองค์การ เพราะเมื่อปัจจัยที่ส่งผล
ต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
อยู่ในระดับมากก็จะทำให้ระดับสุขภาพองค์การ
มากตามไปด้วย ซึ่งจะส่งผลทำให้ ครูผู้สอน
ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและการเรียน
การสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ปัจจัยด้านแรงจูงใจไม่ส่งผลต่อ
สุขภาพองค์การของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ครูผู้สอนคิดว่าผู้บริหารให้
ความยุติธรรมในการพิจารณาเลื่อนชั้น เลื่อน
ตำแหน่งต่ำ ผู้บริหารให้การยอมรับครูผู้สอน
อย่างเท่าเทียมกันต่ำ ทำให้ปัจจัยด้านแรงจูงใจ
ไม่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา

ชั้นพื้นฐาน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จึงควร
ให้ความสนใจความยุติธรรมในการเลื่อนชั้น
เลื่อนตำแหน่งให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้น
ทางบวกให้ครูผู้สอนเกิดพฤติกรรมที่ดีในการ
ปฏิบัติงานบรรลุสู่เป้าหมายของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผล
ต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
ในเขตพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป เพื่อนำข้อมูลที่ได้ศึกษามา
เปรียบเทียบกัน

2. ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผล
ต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
กับกลุ่มประชากรอื่น เช่น ผู้บริหาร คณะ
กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อให้
ได้ข้อมูลที่หลากหลายจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
สถานศึกษา

3. ควรมีการศึกษาและสังเคราะห์
ปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การ
ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มาเป็นตัวพยากรณ์
เพื่อทำการวิจัยในครั้งต่อไป และนำผลวิจัยที่ได้
มาเปรียบเทียบกัน

4. ควรมีการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมและนิยามศัพท์ของปัจจัยด้านภาวะผู้นำ
กับปัจจัยด้านแรงจูงใจให้ละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น
เพราะปัจจัยทั้งสองด้านมีค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ระหว่างกันในระดับค่อนข้างสูง

เอกสารอ้างอิง

- เกษร พุ่มเพ็ช. (2552). *สุขภาพองค์การของกลุ่มพยาบาล*. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- คณพงศ์ ดาเลิศ. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี).
- เจริญ ควรหา. (2552). *ศึกษาความคิดเห็นของครูทางด้านสุขภาพองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). *การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- วิเชียร วิทย์อุดม. (2554). *ทฤษฎีองค์การ: ฉบับแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- ปรีดา โชติธรรมวาทิน. (2554). *สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, แผนกวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- สรารุณี ปุริสา. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (2559). *การบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (2560). *วิเคราะห์เปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ย O-NET ปีการศึกษา 2556/2557/2558/2559*. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักส์.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2560). "การศึกษาไทย" ในสายตามูลสารทางการศึกษา. สืบค้นจาก <http://dusitpol.dusit.ac.th/poll/view.phpID=1798/>
- สุพานี สฤกษ์วานิช. (2552). *พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่แนวคิดและทฤษฎี*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรัญญา สาริโพธิ์. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี).

- Daft, R. L. (1986). *Organizational theory and design*. (2nd Ed.). New York: McGraw Hill.
- Davis, G. A. (1989). *Effective schools and effective teachers*. Boston: Allyn and Bacon.
- Flippo, E. B. (1980). *Personnel management*. (5th Ed.). New York: McGraw-Hill.
- Healy, M. B. S. (1994). *Beyond in a secondary school: A change for the best. In c. persons quality improvement education*. (5th Ed.). London: David Fulton.
- Hoy, W. K., & Feldman, J. A. (1987). Organizational health: The concept and its measure. *Journal of Research and Development in Education*, 20(4), 32.
- Hoy, W. K., & Sabo, J. D. (1997). *Quality middle schools: Open and healthy*. Eaglewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Hoy, W. K., Tarter, C. J., & Kottkamp, R. B. (1991). *Open school/healthy schools*. London: Sage Publication.
- James, L. R., & Jones A. P. (1974). Organizational climate: A review of theory and research. *Psychological Bulletin*, 81(4), 1098-1099.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determinining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Owens, R. G. (2007). *Organization behavior in education: Adaptive leadership and school reform*. (9th Ed.). Boston, MA: Pearson/ Allyn and Bacon.
- Steers, R. M. (1997). *Organization effectiveness: A behavioral view*. Santa Monica, California: Good Year Publishing Company Inc.

